

TOIMENPIDEALOITE 22/2011 vp

Yritysverotuksen uudistaminen

Eduskunnalle

Talouden kasvun kannustimena verotuksella on merkittävä rooli. Juuri kasvun kannalta verotarkaisu on huolehdittava erityisesti siitä, että

- elinkeinoverotuksemme auttaa osaltaan sijoittumaan ja sijoittamaan Suomeen maasta ja maan rajojen ulkopuolelta
- yrityksiämme kannustetaan tuottavuuden ja sen tuottaman kilpailukyvyn parantamiseen muun muassa tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä innovaatiotoimintaa tehostamalla
- rohkaistaan erityisesti pk-yrittäjyyttä sen eri kehitysvaiheissa
- työllistämiskynnystä ei nosteta liian korkealle
- kannustetaan riskinottoon ja kansainvälistymiseen
- kannustetaan investointeihin erityisesti taantuman ja laman kynnyksellä.

Kataisen hallituksen talouslinjassa ainoastaan yhteisöveron kevennys vastaa näihin tarpeisiin. Sitä vastoin puuttuvat kannustimet uuteen kasvuun ja uusiin työpaikkoihin investoimisen ja innovoimisen kautta. Erityisesti pk-yrityksille kohdistettuina nämä ovat varsin tehokkaita keinoja työpaikkojen synnyttämiseen.

Suomen talouden nousu on perustunut viimeisten kahden vuosikymmenen aikana paljossa osaamisen, tutkimus- ja kehittämistyön sekä innovaatiotoiminnan tuloksiin.

Julkiset panostukset innovaatiotoimintaan ovat kasvaneet 1990-luvulta lähtien kaikkien vaalikausien aikana. Tämä on auttanut myös yksityisen sektorin t&k-panostusten vahvaa kas-

vua. Julkiset t&k-määrärahat, innovaatiotoiminnan määrärahat, ovat Suomen valtion vuoden 2011 talousarvossa noin kaksi miljardia euroa. Yksityiset panostukset samaan tarkoitukseen ovat noin viisi miljardia euroa.

Kataisen hallitus on ensimmäinen hallitus kahteen vuosikymmeneen, joka kääntää julkisen t&k-panostuksen voimakkaaseen laskuun. Yksin yritysten Tekes-rahoituksen myöntämisvaltuudesta leikataan 50 miljoonaa euroa vuodessa. Suunta on väärä.

Julkisesta innovaatorahoituksesta vain runsaat 300 miljoonaa euroa käytetään suoraan yrityksissä tehtävään tutkimus-, kehittämis- ja kaupallistamistyöhön. Suuryritysten osuus tästä on noin 100 miljoonaa euroa vuodessa.

Tärkein innovaatorahoittaja on Tekes. Sen runsaan puolen miljardin euron rahoituksen piirissä on vuositasolla noin 2 500 asiakasta, joista runsaat 1 000 pk-yritystä. Juuri pk-sektorilla kymmenillä tuhansilla yrityksillä olisi runsaasti sellaisia tutkimus-, kehittämis- ja kaupallistamistarpeita, aitoja innovatiivisia hankkeita, joissa julkisen sektorin kannustava tuki olisi perusteltua.

Tekesin rahoituksen piiriin nämä yritykset eivät kuitenkaan eri syistä pääse. Suomalaisen elinkeinotoiminnan kilpailukyvyn parantaminen edellyttäisi kuitenkin tuottavuuden parantamista.

Selvitysten perusteella toimivin tapa kannustaa tällaisia yrityksiä voisi olla kädenojennus verotuksessa ja sen massamenettelyssä. Deloitte Oyj hahmotteli vuonna 2009 yhden tähän tähtäävän mallin.

Deloitteen esitystä mukaillen esityksemme on, että Suomessa otettaisiin käyttöön yrityksiä innovointiin kannustava veronhyvitysmalli, innovaatiokannustin.

Sen keskeinen sisältö olisi seuraava:

- Innovaatiokannustin voitaisiin myöntää ylimääräisenä hyvityksenä verotuksessa yritykselle, joka palkkaa laissa tarkemmin yksilöityihin tutkimus- ja keittämistehtäviin uutta henkilöstöä.
- Hyvitys voidaan määrääjäksi myöntää palkkauskustannuksista tai vastaavasta innovaatiohankkeesta ja on enimmillään 25—30 % ko. kustannuksista.
- Hyvitykselle voidaan asettaa myös tietty — riittävän suuri ja konsernikohtainen — euromääräinen yläraja.
- Hyvitys myönnettäisiin vain EU:n pk-yrityksen määritelmän täyttävälle yritykselle.

Arvioiden mukaan innovaatiokannustimen piirin voisi tulla jo lyhyellä tähtäyksellä 5 000—10 000 yritystä, jatkossa tätä selvästi enemmän. Veromenetyksenä valtiolle tämä merkitsisi noin 70—100 miljoonaa euroa vuodessa.

T&k-toimintaan kohdistuvien verotukien lisäksi tulisi kannustaa verotuksen keinoin myös riskirahoituksen saamista alkavan vaiheen kasvuyrityksiin. Useissa Suomen kilpailijamaissa on käytössä sijoittajille suunnattuja kannusteita heidän tehdessään sijoituksen erittäin riskipitoisiin aikaisen vaiheen kasvuyrityksiin.

Esityksemme on, että Suomessa otettaisiin käyttöön enkelisijoittajakannustin aikaisen vaiheen riskirahan lisäämiseksi.

Kataisen hallituksen talouslinja jättää liian vähälle huomiolle myös yritysten toimintaympäristössä viime vuosikymmenien aikana tapahtuneet muutokset. Yritysverotusta koskeva lainsäädäntö ei monilta osin ole pysynyt kehityksessä mukana.

Uudistusta kaipaavat ainakin tappiontasausjärjestelmä, tulonlähdejako, yritysjärjestelytilanteet ja konserniverotus. Tämä työ tulisi aloittaa välittömästi. Järjestelmämme vanhentuneisuuden vuoksi menetämme myös verotuloja mm. korkojen rajoituksettoman vähennysoikeuden vuoksi.

Korkojen rajoitukseton vähennysoikeus merkitsee ansiotonta hyötyä erityisesti kansainvälisille suuryrityksille. Se merkitsee mahdollisuutta optimoida verotusta vähentämällä korot niissä maissa, joissa rajoituksia ei ole.

Monikansallisten yritysten vähentäessä korkomenot tuloksestaan Suomessa Suomi menettää yhteisöverojen tuottoja Suomessa tehdystä työstä ja tuloksesta. Mikäli korkojen verovähennysoikeutta ei rajoiteta, katoaa koko yritysverotuksesta hiljalleen pohja monikansallisten yritysten siirtäessä Suomessa tehdyt tulokset kevyemmän verotuksen maihin.

Suomen nykykäytäntö, jossa osingoista poikeiden korot ovat täysimääräisesti vähennyskelpoisia, johtaa myös tilanteeseen, jossa Suomessa toimivien yritysten oman pääoman sijaan rahoituskeinona käytetään usein vierasta pääomaa.

Kaikissa Suomen keskeisissä kilpailijamaissa korkovähennysoikeutta on edellä mainituista syistä rajoitettu.

- Ruotsissa rajoitus tuli voimaan noin kolme vuotta sitten ja koski konsernin sisäisiä, veronkiertoa muistuttavia tilanteita.
- Saksassa rajoitetaan myös konserniyhtiön ulkopuolisia korkoja. Saksassa kolme miljoonaa euroa ylittäviltä osilta koroista 30 prosenttia on vähennyskelpoisia käyttökatteesta laskettuna.

Näiden maiden malleja mukaillen esityksemme on, että Suomessa säädettäisiin korkovähennysten rajoittamisesta tavalla, joka saattaisi Suomen lainsäädännön vastaamaan keskeisten kilpailijamaiden oikeustilaa.

Korkovähennysten kanssa samankaltainen ongelma on myös siirtohinnoittelussa, jossa tuloksen heikentäminen keinotekoisesti onnistuu esimerkiksi siten, että Suomessa toimiva tytäryhtiö saa lainaa tai tilaa konsulttipalveluita emoyhtiöltä, vaikka ne eivät olisi tarpeellisia.

Suomen kilpailijamaissa siirtohinnoittelukontrolli on Suomea tehokkaampaa. Pari vuotta sitten Suomessakin tiukennettiin vaatimuksia siirtohinnoitteluun liittyvästä dokumentoinnista. Olisi kuitenkin vielä tarkistettava, että lainsäädäntömme vastaa kaikilta osin muuttuneita käytäntöjä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin uudistaakseen yritysverotusta kasvua tuke-

vaksi ja uusia työpaikkoja synnyttäväksi.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2011

Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk

Eeva Maria Maijala /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Annika Saarikko /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk